

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y.

Nelze povolití rozluku manželství podle § 17 rozl. zák. na žádost manžela, z jehož výhradné viny bylo manželství rozvedeno.

Žádost možno zamítnouti i bez výsledku druhé strany.

Soudy všech tří stolic zamítly žádost manžela za rozluku manželství podle § 17 rozl. zák. z toho důvodu, že podle kontumačního rozsudku, jímž bylo manželství k žalobě manželky rozvedeno, jest manžel na rozvodu výhradně sám vinen.

D ů v o d y n e j v ý š š í h o s o u d u:

Není tu podmínek § 16 nesp. pat., naopak usnesení nižších stolic dlužno uznati za úpině spravedlivé, při čemž se odkazuje na důvody rozhodnutí č. 5189 sb. n. s. a dodává se vzhledem k vývodům stížnosti ještě toto:

Stížnost docela pomíjí mravní stránku věci, na kterou citované rozhodnutí důraz klade. Je však požadavkem spravedlnosti, aby ženy byly proti mužům vzaty v ochranu. Zkušenost totiž ukazuje, že pravidelným jest případ, že manžel tak se chová a s manželkou tak nakládá, že ona, nemohouc toho už snést, nucena jest vymoci si proti němu rozvod, načež dříve nebo později, pravidelně, jak se říká »hned za tepla« (ku kterémuž cíli dá to často dojíti k rozsudku pro zmeškání, aby to bylo kratší), žádá za rozluku, tedy výhodu pro sebe, odvolává se na svou vinu v rozvodu konstatovanou, jak právě i stěžovatel ve svém návrhu činí. Praxe, která by to povolovala, znamenala by manželům, kteří se chtějí svých manželek zbaviti, protože je omrzely, přímo pobídku, aby s nimi tak dlouho zle nakládali, až by toho déle snést nemohly a za rozvod žádaly, který by jim (manželům) rozluku zajistil. A kdyby manželka ukázala se velmi trpělivou, bylo by to jen pro manžely pobídkou, aby zlé nakládání neb jiné ponižující chování do té míry stupňovali, až by i andělskou trpělivost zlomili. Není možno navrhovatele, který se kontumačního rozsudku rozvodového a všech svých vin v něm obsažených dovolává, neupozorniti na to, že mezi těmi vinami je pod č. 16 žaloby také ta, že se veřejně vyjádřil, že »svou ženu, tu mrchu, tejrá co může, ale že se jí zbavit nemůže« (smyslem věrný překlad) a že i tuto větu tedy proti sobě musí zachovati v platnosti.

Tohle kdyby právní řád, o němž přece pravíme, že spočívá na řádu mravním, dovoloval, nebyl by už právním řádem, protože by se přičil nejprimitivnějšímu mravnímu cítění a tudíž

mravnímu zákonu, vepsanému přímo ve svědomí lidské, z něhož zákonodárce svoje právní zákony čerpá.

Slova zákona, že, aby rozluku bylo povoliti, musí se věci míti tak, že skutečnosti ve sporu o rozvod na jevo vyšlé byly by už tehdy odůvodnily rozluku, kdyby o ni bylo bývalo žalováno, pojímá ethický výklad v ten rozum, že zákon rozluku povoluje jen tomu manželi, který by byl už tehdy za rozluku žalovati mohl, ne tomu, proti němuž by o ni bylo mohlo žalováno býti, a toto pojetí vnucuje se tak, že se mu neubrání ani sám návrhovač, neboť pravil, že »důvody rozvodu byly jednak § 13 lit. a) manž. zákona, jednak jiné, vesměs však takové, že pro ně by bylo bývalo manželství rozloučeno rozsudkem, kdyby byla bývala paní A. B. žalovala o rozluku a ne o rozvod«. Kdyby byl stěžovatel žaloval o rozluku, nebyla by mu byla povolena, a nyní má mu z těchže důvodů, t. j. z jeho vlastní viny čili bezdůvodně, ježto on sám proti manželce žádného důvodu pro rozluku nemá, býti povolena?

Kdyby stanovisko stěžovatele bylo správným, pak byl by mohl, ba měl zákon přímo v § 13 rozl. zák. říci, že každý může žalovati na rozluku i z e své viny, tedy z důvodu vlastního cizoložství proti druhé straně spáchaného a z každého jiného zakázaného činu tam zmíněného, jehož se proti nevinné žalované straně dopustil, neboť nač teprv ta oklika (§ 17)? Ale kdyby tomu tak bylo, pak důsledně mohl a měl zákon rozluku dáti vůbec do jednostranné vůle jednoho z manželů, neboť nač teprve nutiti manžela, toužícího po rozluce, aby napřed, než jí docílí a aby jí docílil, spáchal nějaký zakázaný čin, jako cizoložství, ztýrání a pod.? Zajisté by to bylo mravnější! Dokud však zákon nedal to do vůle každého z manželů, ba ani do souhlasné vůle obou, aby manželství své rozvázali po libosti — a to posud nedal — tím méně dopustiti chce, aby si každý manžel mohl rozluku vynutiti jednostranně svým deliktem.

Takovýto důkaz nesprávnosti jistého pojetí neb výkladu zákona nazývá se, uvéstí je (pojetí neb výklad) ad absurdum, a to jest důkaz odjakživa nejsilnější, proti němuž nižádné lpění na slovném znění ničeho nezmůže. Je-li tedy pojetí a výklad § 17 rozl. zák., že každý manžel, tedy i vinný proti nevinnému, a vždy žádati může za rozluku, je-li tu již rozsudek povolující rozvod, absurdním, pak neobstojí, i když kdo sebe více bije na jeho znění (»každý«), a musí přijat býti výklad restriktivní, jakého se zákonu dostalo ve zdejším shora citovaném rozhodnutí č. 5189 sb. n. s.

Po formální stránce dlužno sice doložit, že první soudce zamítl žádost beze všeho šetření, nevyslechnuv ani druhou stranu, že však to v daném případě za vadu pokládati nelze, spíše, že by to bylo pouze nepodstatnou formálností, od které podle § 2 č. 10. nesp. pat. odhlížeti sluší.

Stížnost myslí sice, že prý by snad druhá strana souhlasila, avšak zapomíná, že souhlas druhé strany by byl nerozhodný, neboť nemůže nahraditi zákonné podmínky § 17 rozl. zák., jenž se o souhlasu nezmiňuje. Jak už shora řečeno, není to dáno do vůle manželů, aby manželství rozloučili, když souhlasně chtějí. Souhlas je toliko jednou z několika podmínek rozluky podle §§ 15 a 16 a nestačí sám k rozluce, chybí-li tyto jiné podmínky.

Také obsah návrhu, jenž se prostě odvolával na viny návrhovatele, nezavdával podnětu k zavedení nějakého šetření, neboť není v něm nic, co by i jen zdaleka poukazovalo na takové okolnosti, pro něž by i vinnému manželu mohla rozlučka povolena býti, aniž by se to přičilo dobrým mravům, jak to v citovaném rozhodnutí č. 5189 sb. n. s. stručně vyloženo.

Bylo proto tak uznati, jak se stalo.

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 2. listopadu 1926 č. j. R II 319/26-1. M. Cícha.

Úmluva o příslušnosti podle § 104 j. n. učiněná s obcí nevyžaduje ku své platnosti schválení okresním zastupitelstvem.

Z důvodů nejvyššího soudu:

Žalobce opírá založení soudu podle § 104 j. n. o listiny ze dne 15. července 1854 a z 12. dubna 1869, podle nichž byly určité místnosti přenechány státu do užívání k umístění státních úřadů, při čemž se žalovaná strana v listinách samých podrobila ohledně sporů, které z listin vzejdou, soudům v sídle finanční prokuratury v Praze, jímž fiskus jako obžalovaný podléhá.

Stěžovatel především vytýká, že listiny zmíněné nemohou založiti sudiště podle § 104 j. n., ježto nebyly schváleny okresním zastupitelstvem, které prý bylo nutno, když jde o trvalé zatížení obecního jmění. K tomu uvéstí jest, že nyní jde jen o platnost prorogační doložky. Platnost prorogační klausule je s hlediska procesních zákonů samostatně zkoumati. Úmluva o sudišti jest úmluvou samostatnou, jejíž platnost není nerozlučně